

**VASTSELIINA GÜMNAASIUMI
PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA**

**1. peatükk
ÜLDSÄTTED****MISSIOON**

Teadlike valikutega noor, kes on orienteeritud elukestvale õppimisele.

VISIOON

Mitmekülgse hariduse alustala

KOOLI PÕHIVÄÄRTUSED**AUSUS****AVATUS****HOOLIVUS****KOOSTÖÖ**

Kooli eesmärgiks on kujundada noore inimese arengut läbi enese väärtustamise ja eduka ühiskondliku koostoimimise.

Vastseliina Gümnaasiumis tagatakse meeskonnatöö tulemusena lähtudes õpilase individuaalsusest eesmärgipärane õpetamine ja õppimine.

Oma tõekspidamisi viime ellu läbi meie organisatsioonikultuuri igapäevase elu.

Kõigi kooli töötajate ülesandeks on isikliku eeskujuga aidata kaasa aktiivse, koostööle orienteeritud ja teadlike valikutega noore kasvatamine.

§1. Kooli õppekava koostamise alused ja üldehitus

- (1) Kooli õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
- (2) Kooli õppekava koostades lähtutakse riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.
- (3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korraldamise eest vastutab direktor. Kooli õppekava kiidab heaks kooli õppenõukogu ning selle kinnitab direktor.
- (4) Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad. Ainekavad on esitatud valdkonniti koondatuna lisadena.
- (5) Põhikooli kooliastmed on:
  - 1) I kooliaste – 1.- 3. klass
  - 2) II kooliaste – 4.-6. klass
  - 3) III kooliaste – 7.- 9. klass
- (6) Kooli õppekava üldosas esitatakse:
  - 1) õppe- ja kasvatuseesmärgid ning põhimõtted;
  - 2) tunnijaotusplaani õppeaineti ja aastati, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti;
  - 3) läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
  - 4) ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
  - 5) õppe ja kasvatuse korraldus (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg);
  - 6) hindamise korraldus;
  - 7) õpilaste ja vanemate teavitamise korraldus;
  - 8) õpilaste juhendamine ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
  - 9) karjääriteenuste korraldus;
  - 10) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;
  - 11) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord;
  - 12) kooli õppekava rakendumise kord.
- (7) Ainevaldkonniti koondatud ainekavad esitatakse klassiti, kus on ära märgitud aine õppeesmärgid, õppesisu, aine õpitulemused, läbivate teemade rakendused ning lõimingu võimalused.

**2. peatükk
ÜLDOSA****1. jagu****§2. Põhihariduse alusväärtused**

- (1) Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- (2) Kool kujundab väärtushoiakuid ja –hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.
- (3) Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtusena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).
- (4) Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

2.jagu**KOOLI ÕPPE – JA KASVATUSTÖÖ ÜLDEESMÄRGID NING
PÕHIMÕTTED****§3. Põhikooli sihiseade**

- (1) Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvatamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad elus ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- (2) Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- (3) Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise

mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

- (4) Põhikool kindlustab põhiliste väärtushoiakute kujunemise. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- (5) Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
- (6) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilaste vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
- (7) Eesti kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ja kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.
- (8) Oma igapäevases õppe- ja kasvatus töös järgib Vastseliina Gümnaasium järgmisi eesmärke:

Vastseliina Gümnaasiumi õpilane:

- * Väärtustab õppimist
- * Austab kodu, perekonda, peab lugu enesest ja kaasinimestest
- * Suudab otsustada, vastutada
- * Tunneb ja täidab ühiskonnas üldkehtivaid reegleid
- * Suhtub lugupidavalt isamaasse, austab teiste rahvaste kultuure
- * Eesmärgistab oma tegevust, oskab hinnata ja planeerida
- * Loov ja ettevõtlik
- * Innustab kaaslasi oma eeskujuga
- * Innovaatiline
- * Näeb ja mõistab vajadust teha koostööd
- * Arendab kehalisi võimeid ja hindab tervislikke eluviise

§4. Pädevused

- (1) Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja õppeainepädevusteks.

(2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

(3) **Üldpädevused on:**

1) kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada, toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida terveid eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õpikeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi

5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmäärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa

võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;

8) digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

- (4) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.
- (5) Õpetuse integratsioon toetab õpilase üld-ja valdkonnapädevuste kujunemist. Õpetuse integratsioon saavutatakse läbivate teemade, temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ja –viiside abil. Õpetuse integratsioon eeldab kokkulepitud õppekorralduse ja hindamis põhimõtete järgimist, õpetajatevahelist koostööd pädevuste konkretiseerimisel, õpetuse eesmärkide püstitamisel, õpisisuainete loomisel ja eri ainetele ühiste probleemide ja mõistestiku määratlemisel.
- (5) Ainekavades esitatakse nii klassiti õpitulemused kui ka õpitulemused õppeteemade läbimisel. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele tagasisidet.
- (6) Üldpädevuste kujundamine koolis:

Jrk.	Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses	Ülekooolilised tegevused, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust.
1	<u>Kultuuri- ja väärtuspädevus</u> – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;	Vabariigi aastapäeva aktus, õpilaskonverents, minikonverents, loovtööde konverents, emakeele nädal, erinevad näitused, loodusnädal, hõimurahvaste kuu, Vastseliina vald 25 üritused, kohtumised erinevate elualade inimestega, NK ja KT organisatsiooni erinevad üritused, e-õppepäev „Lindora laat”, võru keele ringid ja ülekoooliline tegevus
2	<u>Sotsiaalne ja kodanikupädevus</u> – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning	Kodanikupäeva tähistamine, perepäev, õpetajate päev, eesti keele ja matemaatika mitme maakonna laager;

	toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;	kohtumised eri eluvaldkondade inimestega; huviringide päev
3	<u>suhtluspädevus</u> – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi	Spordipäevad, ülekoolliline fotojaht, „Reipalt koolipinki” üritused, orienteerumispäev, matkapäevad, erinevad ainenädalad ja ainepäevad, projektõpe, huviringide päev
4	<u>õpipädevus</u> – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;	Viktoriinid, õpioskustepäev, ainenädalad, projektõpe, huvitavad koolitunnid vanemalt õpilaselt nooremale ja vastupidi
5	<u>digipädevus</u> – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.	ainenädalad, projektõpe, erinevatel konverentsidel digivahendite kasutamine, õppetunnid arvutiklassis, projektõpe, aineteülesed projektid, blogid, konkurssidel osalemine, referaatide, uurimistööde, loovtööde koostamine ja esitlemine, robotika ja tehnoloogiaring põhikoolile.
6	<u>Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus</u> – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;	Matemaatikalaager, QR koodide jaht, piirkondlik loovuse päev, olümpiaadid ja konkursid, projektõpe
7	<u>ettevõtlikkuspädevus</u> - suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja	Projektõpe, Lidora laat, jõululaat, töövarjupäev, konverentsid, õpetajate

oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmäärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;	päev
---	------

3.jagu

ÕPPIMISE KÄSITUS JA ÕPIKESKKOND

§ 5. Õppimise käsitlus

- (1) Kooli õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks.

Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks.

Õpikeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õpikeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused.

Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima.

Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised.

Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus.

Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

- (2) Õpetamine on õpikeskkonna ja õppetegevuse organiseerimine viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.
- (3) Kasvatus on õpilase suhete kujundamine teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskuju, toetada õpilaste loomupäraselt soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

- (4) Õpet kavandades ja ellu viies:

1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist,

- kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
  - 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
  - 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd (koostamisel lähtutakse kooli poolt kinnitatud alusmaterjalidest) ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
  - 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
  - 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
  - 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
  - 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutusastemega õppida, arvestades sealjuures igauhe individuaalsust.
- (5) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.
- (6) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse õpet ja kujundatakse õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

§ 6. Õpikeskkond

- (1) Õpikeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
- (2) Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
- (3) Selleks, et 1. klassi tulevad lapsed harjuksid sügisel uue keskkonnaga, toimub iga õppeaasta teisel poolaastal koolieelikutele kord kuus eelkool.
- (4) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
  - 1) osaleb kogu Vastseliina Gümnaasiumi koolipere;
  - 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusena seotud osaliste vahel;
  - 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
  - 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
  - 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;

- 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
- 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- 12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

(5) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib Vastseliina Gümnaasium, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt;

(6) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas.

(7) Õppe- ja kasvatustööd toetavad kooli juures asuv muusikakool, kooli tugispetsialistid ja kooli raamatukogu ning noortekeskus.

4.jagu

I KOOLIASTE (1.-3.klass)

§ 7. I kooliastmes taotletavad pädevused

<https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014020>

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;

- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) kodukoha keelt ja kultuuri;
- 13) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 14) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 15) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 16) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

§ 8. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

- (1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga; turvatunde ja eduelamuse kogemine igapäevases koolielus ning õpilastes valmisoleku kujundamine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.
- (2) Esimeses kooliastmes keskendutakse:
  - 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
  - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
  - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
  - 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
  - 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
  - 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- (3) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- (4) Õppetöö korraldamisel I kooliastmes kasutatakse üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

5.jagu

II KOOLIASTE (4.-6. klass)

§ 9. II kooliastme pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

§ 10. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

- (1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmis- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:
  - 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitud praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
  - 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
  - 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
  - 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- (2) Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitud praktilise eluga ning aitavad

toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

6.jagu

III KOOLIASTE (7. – 9.klass)

§ 11. III kooliastme pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekeelset kirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

§ 12. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele,

eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;

5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;

6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

7.jagu

TUNNIPLAAN ÕPPEAINETI JA AASTATI, VALIKURSUSTE LOENDID JA VALIMISE PÕHIMÕTTED NING ERINEVATE ÕPPEKEELTE KASUTAMINE ÕPPEAINETI

§ 13. Kohustuslikud ja valikõppeained

(1) Kooli õppekava lisas on esitatud järgmised kohustuslike õppeainete ainekavad:

1) eesti keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus;

2) võõrkeeled: A-võõrkeel (inglise ja saksa keel), B-võõrkeel (vene ja saksa keel);

3) matemaatika: matemaatika;

4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;

5) sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;

6) kunstained: muusika, kunst;

7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus

8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus

(2) Kooli õppekava lisas on esitatud järgmiste valikainete õppekavad:

1) informaatika ainekava

§ 14. Tunnijaotusplaani õppeainete ja aastati

Kohustuslikud ja valikained kajastuvad põhikooli tunnijaotusplaanis, mille koostamisel on lähtutud riiklikust õppekavast.

Õpilaste soovil ning lastevanemate ettepanekul võib muuta tunnijaotusplaani järgmiseks õppeaastaks.

Tunnijaotusplaani 2016./2017. õppeaastaks

	1.	2.	3.	I KA		4.	5.	6.	II KA		7.	8.	9.	III KA	
				RÕK	VG				RÕK	VG				RÕK	VG
Eesti keel	7	6+1	6	19	20	5	3	3	11	11	2	2	2	6	6
Kirjandus							2+1	2	4	5	2	2	2	6	6
A-võõrkeel	1	1	3+1	3	5	3+1	3+1	3	9	11	3	3	3	9	9
B-võõrkeel								3	3	3	3	3	3	9	9
Matemaatika	3	3+1	4+1	10	12	4+1	4+1	5	13	15	5	4+1	4	13	14
Loodusõpetus	1	1+1	1	3	4	2	2	3	7	7	2			2	2
Geograafia											1+0,5	2	2	5	5,5
Bioloogia											1+0,5	2	2	5	5,5
Keemia												2	2	4	4
Füüsika												2	2	4	4
Ajalugu							1+1	2	3	4	2	2	2	6	6
Inimeseõpetus		1	1	2	2		1	1	2	2	1	1		2	2
Ühiskonnaõpetus								1	1	1			2	2	2
Muusika	2	2	2	6	6	2	1	1	4	4	1	1	1	3	3
Kunst	2	1	1,5	4,5	4,5	1	1	1	3	3	1	1	1	3	3
Tööõpetus	1	2	1,5	4,5	4,5										
Käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus						1+1	2	2	5	6	2	2	1+1	5	6
Kehaline kasvatus	3	3	2	8	8	3	3	2	8	8	2	2	2	6	6
Informaatika			1		2	1	1	1		3	1				1
Nädala-koormus	20	23	25			25	28	30			30	32	32		
Max lubatud koormus	20	23	25			25	28	30			30	32	32		

+ märgiga on kohustuslikele ainetundidele lisatud tundide arv antud aine süvendatud õpetamiseks

- (1) A-võõrkeelena õpetatakse inglise/saksa keelt alates 3. klassist. A-keeke valik tehakse õpilaste/vanemate poolt 2. klassi I poolaastal. B-võõrkeelena õpitakse saksa või vene keelt. B-keeke valik tehakse õpilaste/lastevanemate poolt 5. klassi I poolaastal. Keelegruppide avamine sõltub koolipoolsetest võimalustest ja õpilaste soovidest lähtudes. Vajadusel moodustatakse klassidevahelisi keelerühmi.

§ 15. Valikainete loendid ja valimise põhimõtted.

- (1) Valikainete tunnid on kasutatud erinevate õppeainete süvendatud õpetuseks:
- I kooliaste: eesti keel - 1 tund; matemaatika - 2 tundi; loodusõpetus - 1 tund; A-võõrkeel - 1 tund.
- II kooliaste: kirjandus - 1 tund; A-võõrkeel - 2 tundi; matemaatika - 2 tundi; ajalugu - 1 tund; käsitöö ja kodundus ning tehnoloogiaõpetus - 1 tund.
- III kooliaste: matemaatika - 1 tund; bioloogia - 0,5 tundi; geograafia - 0,5 tundi; käsitöö ja kodundus ning tehnoloogiaõpetus - 1 tund.
- (2) Valikaineid on kasutatud muude teemade õpetuseks:
- I kooliaste: arvutiõpetus - 1 tundi; mänguline inglise keel (1. ja 2. klassis) - 2 tundi

II kooliaste: arvutiõpetus/projektõpe – 3 tundi;

III kooliaste: arvutiõpetus – 1 tund.

- (3) Valikainete õpetamise mahud määratakse kindlaks igaks õppeaastaks kinnitatavas tunnijaotusplaanis arvestades õpilaste ja nende vanemate soove.
- (4) Karjääriõpetus toimub klassijuhataja tundides, ainetundides ning ringitunnina 8.klassis.
- (5) Liikluskasvatust viiakse läbi klassijuhataja tundides, ainetundides ning 3. klassis süsteemselt jalgratturi juhiloa eksamiks valmistumisel.

8. jagu

ÕPPEKAVA LÄBIVAD TEEMAD JA NENDE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED, LÕIMINGU PÕHIMÕTTED. III KOOLIASTME LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED

§ 16. Läbivad teemad

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisest õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

(3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine - taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemine erinevates kooliastmetes:

a) I kooliaste

Läbiv teema aitab kujundada õpilastel positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste ja õpilaste igapäevaste kogemuste abil aidatakse õpilastel tundma õppida ennast, lähiümbruse töömaailma.

Õpilastele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Karjääriõpetust teostatakse II kooliastmes ainetundides, klassijuhataja tundides. Õpetust toetavad ainealased ning klassiüritused ja õppekäigud.

b) **II kooliaste**

Läbiva teema käsitlemine keskendub õpilaste sotsiaalsete ja toimetulekuoskuste kujundamisele; õpilase võimete ja huvide tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärgiks on aidata õpilastel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Läbiva teema rakendamisel tutvustatakse õpilastele erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

Karjääriõpetust teostatakse II kooliastmes ainetundides, klassijuhataja tundides. Õpetust toetavad ainealased ning klassiüritused ja õppekäigud.

c) **III kooliaste**

Läbiva teema käsitlemine keskendub õpilaste võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmase kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas selleks, et oma soove ellu viia. Käsitlemisel pööratakse kriitilist tähelepanu töö ja kutsega seotud stereotüüpsete suhtumiste analüüsi. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasi informeeritakse põhikoolijärgsetest edasiõppimise võimalustest.

Karjääriõpetust teostatakse III kooliastmes ainetundides, klassijuhataja tundides ning karjääriõppe ringis. Õpetust toetavad ainealased üritused ning klassiüritused ja õppekäigud.

2) **keskkond ja jätkusuutlik areng** - taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

a) **I kooliaste**

Läbiva teema käsitlemine tugineb I kooliastmes õpilase isiklikule kogemusele, igapäevaelu nähtustele ning vahetule kokkupuutele loodusega. Õppe ja kasvatuse kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist; pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik ära hoida ja lahendada.

Läbiva teema õpetust toetavad õppekäigud, õuesõppetunnid, praktilised tööd, looduskaitsealased projektid koostöös Keskkonna Investeeringute Keskusega.

b) **II kooliaste**

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub põhiliselt koduümbruse ja eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Õpilastes arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises; kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Tähelepanu pööratakse säästva suhtumise arendamisele ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamisele. Teema käsitlemisel õpivad õpilased end teadvustama tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Läbiva teema õpetust toetavad õppekäigud, õuesõppetunnid, praktilised tööd, ainealased projektid ning uurimused, looduskaitsealased projektid koostöös Keskkonna Investeeringute Keskusega.

c) **III kooliaste**

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalikele ning globaalsetele keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärgiks on õpilastes kujundada arusaama loodusest kui terviksüsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja ressursidest; vastustundliku ning säästva suhtumise kujundamine oma elukeskkonda.

Läbiva teema õpetamist toetavad ainetundides aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud, lisaks praktilised tööd, ainealased projektid ning uurimused, klasside-, koolide- ning rahvusvahelised looduskaitsealased projektid.

3) **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

a) **I kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Õpilastele tutvustatakse kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

b) **II kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes toetatakse õpilase initsiatiivi ning pakutakse talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi õpetatakse tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi.

c) **III kooliaste**

Läbiva teema käsitus III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seoste. Õpilastele tutvustatakse riigi demokraatliku valitsemise korraldust ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalusi kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel.

4) **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

a) **I kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pakutakse õpilasele võimalus osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilastel aidatakse mõista, et teatud tavad ja kombid on omased ainult teatud kultuurile. Õpilastele luuakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuutest teiste kultuuridega.

b) **II kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes kujundatakse õpilastes positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes, välditakse eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respekterima erisusi ja hindama kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit.

c) **III kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes aidatakse õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilastele

pakutakse võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja teostamises.

5) **teabekeskond** – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.

a) **I kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpilane õpib mõistma talle suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisid teateid ebaolulistest. Õpilane saab selgeks, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas Internetis. Rõhuasetused I kooliastmes on inimeseõpetuse, emakeele ning teiste ainete kaudu toimuva suhtlemisoscuse kujundamisel.

b) **II kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhilite kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. II kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

c) **III kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majandusel, ning kasutama meediat teabeallikana.

6) **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

a) **I kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtmeid, vormistades arvutiga loovtöid.

b) **II kooliaste**

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses.

c) **III kooliaste**

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes.

7) **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

a) **I kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisel; kujunema peab tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on oluline, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjuseid oma igapäevases keskkonnas ning õpiks käituma ohutult ja turvaliselt.

b) **II kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes pööratakse tähelepanu vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad vigastused, alkoholi ja uimastite

kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus).

c) **III kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervst ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele.

8) **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

a) **I kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust.

b) **II kooliaste**

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbeliselt norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuvate käsitluste kaudu taotletakse õpilaste isiklike seisukohtade kujunemist kõlbeliste normide taustal.

c) **III kooliaste**

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal suunatakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemadel, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama neid.

9) **omakultuur**- teemaga seondub kõik, mis puudutab oma kodukanti s.o. Võrumaad ja Vastseliinat nii majanduslikust, looduslikust, kultuurilisest, ajaloolisest aspektist. Võru keelt ning kultuuri õpetakse I ja II kooliastmes ringitundidena. 28.oktobril toimub e-õppepäev väärtustamiseks kodukoha kultuuritraditsioone.

§ 17. Lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused

- (1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist.
- (2) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa jälgimisel, õppeainete, koolisest projektide ja läbivate teemade ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppeeesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
- (3) III kooliastmes korraldab kool õpilase läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö vms. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele.
- (4) Loovtöö korraldus sätestatakse iga õppeaasta 1.oktoobriks direktori käskkirjaga.

- (5) Loovtööde kaitsmine toimub III trimestri maikuu teisel poolel loovtööde konverentsil.

9. jagu

ÜLEKOOLILISTE JA KOOLIDEVAHELISTE PROJEKTIDE KAVANDAMISE PÕHIMÕTTED

- (1) Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid peavad aitama õppekavas määratletud üld- ja valdkonnapädevuste saavutamist.
- (2) Ülekoolilisi ja koolidevahelisi projekte kavandatakse üldjuhul enne õppeaasta algust. Projekte võib kavandada ka käesoleva õppeaasta jooksul lisanduva teabe alusel. Projekti alguses saadakse kinnitus kooli direktorilt rahastamiseks. Projekte tutvustatakse õppenõukogus või infopooltunnis ning esitatakse kinnitamiseks direktorile.
- (3) Projekte võivad kirjutada ainekomisjonid, aineõpetajad, õpilasesindus, huviringide juhid, klassikollektiivid, kooli juhtkond ja teised kooliga seotud huvigrupid-isikud.
- (4) Projektide koostamisel on soovitatav arvestada sihtgruppi, kellele projekt on suunatud.
- (5) Projektid keskenduvad läbivate teemade ja pädevuste rakendamisele.
- (6) Kokkuvõtte projekti läbiviimisest teeb projekti koordinaator õppenõukogus või infopooltunnis. Projektide läbiviimist kajastatakse kooli kodulehel.
- (7) Traditsioonilised ülekoolilised projektid on kooli aktused, riiklikud ja rahvakalendri tähtpäevad, õpilaskonverentsid, matkad, spordipäevad.
- (8) Traditsioonilised koolidevahelised projektid on maakondlikud ning vabariiklikud aineolümpiaadid, konkursid, lauluvõistlused, näitemängupäevad, laulu- ja tantsupidu.

10.jagu

ÕPPE JA KASVATUSE KORRALDUS NING AJAKASUTUS

§ 18. Õppe ja kasvatuse korraldus

- (1) Õppe- ja kasvatustegevus on Vastseliina Gümnaasiumis põhikooli osas traditsioonilise korraldusega s.t. kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel.
- (2) Kohustuslike õppeainete ja valikainete tundide jaotus klassiti määratakse kindlaks tunnijaotusplaanis, mis kinnitatakse direktori poolt igaks õppeaastaks, tagades kohustuslike õppeainete riiklikus õppekavas ettenähtud mahud.

§ 19. Õppe ja kasvatuse korralduse alused

- (1) Õppeaeg
  - 1) Kooli õppetöö toimub päevases õppevormis.
  - 2) Õppeaasta algus on 1.september.
  - 3) Kooli õppeaasta kestab õppe algusest ühe kalendriaastal uue õppe alguseni järgmisel kalendriaastal. Õppetöö toimub 175 kalendripäeval.
  - 4) Kooli õppeaasta arvestusühikud on õppetund, õppepäev, õppenädal, trimester, õppeaasta.
  - 5) Õppeaastas on kolm trimestrit. Trimestrite alguspäevad on: 1.september, 1.detsember ja 1.märts.

- 6) Ühes õppenädalas on viis õppepäeva. Õpilase nädalakoormus õppetundides on määratud tunnijaotusplaanis riiklikust õppekavast lähtuvalt. Õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:
- 1.klassis 20;
  - 2.klassis 23;
  - 3. ja 4.klassis 25;
  - 5.klassis 28;
  - 6. ja 7.klassis 30;
  - 8. ja 9.klassis 32.
- 7) Õppetunni pikkuseks on 45 minutit.
- 8) Kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel. Üldjuhul ei rakendata 1.-8.klassides paaristunde (v.a. töö-, käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus ning liitühmades toimuvad oskusainete tunnid).
- 9) Projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg fikseeritakse ainekavas ja õpetaja töökavas. Õppekäigud on kinnitatud kooli õppekäikude plaanis klassiti.
- 10) Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse antud poolaasta tunniplaanis. Tunniplaani kinnitab kooli direktor.
- 11) Vastseliina Gümnaasiumis kehtivad Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kehtestatud koolivaheajad.
- 12) Kooli kodulehel on klassiti päevaplaan, mille koostisosadeks on antud klassi tunniplaani, koorilaulu tunnid, mõned klassi ringitunnid. Lisaks kooli tunniplaanile on kodulehel aineõpetajate konsultatsiooniaegade graafik.
- 13) Õpiabirühmale ning koduõppijale koostatakse individuaalsed tunniplaani igaks algavaks trimestriks.
- (2) Ülekooliliselt rakendatakse järgmisi õppetunnist erinevaid õppevorme, mis omakorda aitavad rakendada läbivaid teemasid ja omandatud teadmisi- oskusi:
- õppekäigud;
  - sügisese ja kevadise spordi- ning matkapäevad;
  - õppeaineid lõimivate projektide päevad iga trimestri lõpus;
  - e-õppe päevad ning iseseisva õppimise päevad;
  - uurimuslike tööde õppepäevad;
  - õppeaasta kahel viimasel nädalal toimub õppetöö koolis järgnevalt: ainekavad vähemalt rahuldavalt omandanud õpilastele toimuvad aineteülesed ülekoolilised õppeprojektid ning puudulikult edasijõudvatele õpilastele toimuvad süvendatult ainetunnid;
  - 8.-9.klasside õpilastele arvestuste-eksamite päevad õppeaasta lõppedes.
- (3) Luuakse võimalused igakülgse tugisüsteemide võrgustiku toimimiseks individuaalselt või rühmiti nii õpi- ja käitumisraskuste puhul kui ka andekamate õpilaste arendamiseks.
- (4) Õpilase vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib põhikool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud tingimusi.

11. jagu**HINDAMINE NING KLASSI JA PÕHIKOOLI LÕPETAMINE****§ 20. Hindamine**

- (1) Hindamise eesmärk on:
  - 1) toetada õpilase arengut – anda tagasisidet õpilase arengu kohta, innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima, suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja suunata õpilast edasise haridustee valikul;
  - 2) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
  - 3) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- (2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.
- (3) Teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hindeid viiepallisüsteemis. Soovitav on kasutada õpilase motiveerimiseks hindamisel märki „+“ ja „-“ (v.a. kokkuvõtval hindamisel). Põhikoolis on arvutiõpetuse hindamisel kasutusel sõnalised hinnangud „arvestatud“ või „mittearvestatud“.
- (5) Muusikas, kunstis, kehalises kasvatuses, tööõpetuses arvestatakse õpitulemuste arvestuslikul hindamisel ka õpilase individuaalset arengut.
- (6) Iga aineõpetaja fikseerib oma hindamise põhimõtted ainekavas, mis peab vastavuses olema kooli õppekava nõuetega.
- (7) Õpilane saab klassi – või aineõpetajalt trimestri esimesel tunnil teada ainenõuded: mida ja millal antud õppeaines hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.
- (8) Õpilane saab oma hinnete kohta teavet õpetajatelt ja klassijuhatajalt. Lapsevanemal või eestkostjal on õigus saada teavet oma lapse hinnete kohta õpetajatelt või klassijuhatajalt. Koolis on kasutusel e-Kooli päevik. Õpilasele, kelle vanemal puudub e-Kooli kasutamise võimalus, saadetakse kord kuus klassijuhataja poolt koju väljaprintitud hinnete leht.
- (9) Kool annab põhikooli õpilasele ja tema vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga trimestri ning õppeaasta lõpus.
Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras.
- (10) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord sätestatakse kooli kodukorras ja antud õppekavas.

- (11) Õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustatakse õpilastele klassijuhataja poolt iga õppeaasta alguses ning lastevanematele klassi lastevanemate koosolekul, soovi korral ka individuaalselt.
- (12) Õpilasele, kellele on määratud õppenõukogu otsusega individuaalne töövorm (individuaalne õppekava või koduõpe), hinnatakse vastavalt sätestatud erisustele, mis fikseeritakse õpetaja tegevuskavas.

§ 21. Kujundav hindamine

- (1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- (2) Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
- (3) Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
- (4) Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- (5) Arenguestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärasest ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.
- (6) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp sobib arenguestluse alusmaterjaliks.

§ 22. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

- (1) 1. klassis hinnatakse õpilast suuliste ning kirjalike sõnaliste hinnangutega, mis kajastuvad õpilaste töodel ja e-Koolis. Aineõpetajate kokkuvõtavad hinnangud igale õpilasele kajastuvad üks kord kuus e-Koolis. Lisaks kajastuvad e-Koolis õpilase puudumised, tähelepanekud, märkused ja kiitused. Iga trimestri lõpus antakse esimese klassi õpilasele sõnaliste hinnangutega tunnistus, mis kajastab õpilase edasijõudmist õppeaineti.
- (2) Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi hinnatakse nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viie palli süsteemis.
- (2) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega «nõrk», kui see on ette nähtud kooli õppekavas.
- (3) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega «puudulik» või «nõrk» või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Igale esitlusele/ tööle/tegevusele on vaid üks järeltöö võimalus kuni 10-päeva jooksul aineõpetaja poolt määratud ajal (ka õpilasele sobival, tunnivabal ajal). Järelevastamist ja järeltööd hinnatakse viiepallisüsteemis. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise korra sätestab õpetaja ainekavas.

§ 23. Hindamine I klassis

- (1) I klassis kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kujundavat hindamist. Iga trimestri lõpus antakse õpilasele klassitunnistus sõnaliste hinnangutega.
- (2) Trimestrite lõpul koostatav kujundav hindamine väljendab:
  - millises osas on õpilane soovitud tulemused saavutanud;
  - millises osas on õpilasel vajakajäämisi;
  - kuidas saavutatu seondub õpilaste varasemate õpitulemustega ning tema võimete ja vajadustega;
- (3) 2.klassis hinnatakse õpilast numbriliste hinnetega viie palli süsteemis. Iga trimestri lõpus annab iga aineõpetaja ka kokkuvõtva kirjaliku hinnangu e-Koolis igale õpilasele lähtuvalt ainekavas toodud oodatavatest õpitulemustest ja püstitatud eesmärkidest.
- (3) Alates 3.klassist on kasutusel numbriline hindamine.

§ 24. Hinded viiepallisüsteemis

- (1) Hindamisel viiepallisüsteemis on soovitatav õpilaste motiveerimiseks kasutada „+” ja „-” märke (va trimestri- ja eksamihinded).
- (2) Hindega «väga hea» hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi õpitulemus), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav.
  - 1) hindega „5+” hinnatakse suurepäraselt õpitulemust, milles pole ühtegi viga s.t. õpilane on saanud 100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
  - 2) hindega „5” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 95%-99% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
  - 3) hindega „5-” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 90%-94% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- (3) Hindega «hea» hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi.
  - 1) hindega „4+” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 86%-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
  - 2) hindega „4” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 80%-85% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
  - 3) hindega „4-” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 75%-79% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- (4) Hindega «rahuldav» hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu.
  - 4) hindega „3+” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 70%-74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
  - 5) hindega „3” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 56%-69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
  - 6) hindega „3-” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 50%-55% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- (5) Hindega «2» («puudulik») hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «2», kui õpilane on saanud 20–49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (6) Hindega «1» («nõrk») hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «1», kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (7) Kui õpilane on puudunud töö toimumise päeval, või on jätnud oma tööülesanded sooritamata, siis tehakse e-Kooli sissekanne „0”, mis märgistab tegemata tööd. Tegemata töö tuleb õpilasel sooritada kokkuleppel aineõpetajaga.
- (8) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk”. Sellise töö tulemust ei ole õpilasel võimalik järele vastata.

- (9) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik“, „nõrk“ või „0“, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

§ 25. Hinde vaidlustamine

- (1) Õpilasel ja lapsevanemal on õigus saada selgitusi väljapandud hinde õigsuse kohta, selleks pöördub ta esmalt:
- aineõpetaja poole, kes selgitab hinde või hinnangu kujunemise protsessi;
  - kui õpilane või lapsevanem ei nõustu aineõpetaja selgitustega, on tal õigus pöörduda klassijuhataja poole;
  - klassijuhataja organiseerib hinde vaidlustamise kooli juhtkonna juures. Hindamise ja hinde panekuga seotud probleemid lahendatakse kindlasti kooli siseselt.
  - Oskusainetes hinnatakse õpilase tööd õpilase juuresolekul.

§ 26. Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

- (1) 1. klassis kasutatakse kokkuvõtva hindamisena kirjeldavate sõnaliste kokkuvõtvate hinnangute andmist, millel ei pea olema numbrilist ekvivalenti. Kokkuvõttev sõnaline hinnang kirjeldab õpilase arengut, õppeprotsessis osalemist, kooliastme pädevuste ja õpioskuste kujunemist ning õpitulemusi, tuuakse esile õpilase edusammud ning juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele ja lünkadele teadmistes. Kokkuvõtva hinnangu õpetajate tähelepanekud ja märkmed. 1. klassi õpilasele antud kokkuvõtvad hinnangud kantakse oma kooli tunnistusele..
- (2) Alates 2. klassist on kokkuvõttev hindamine hinnete koondamine trimestri- ning trimestrite hinnete koondamine aastahinneteks. Koondhinded esitatakse viie palli süsteemis.
- (3) Kehalises kasvatuses füüsilisest koormusest pikaajaliselt vabastatud õpilasi on lubatud õpetajal anda trimestri lõpuks hinnang „arvestatud“ või „mittearvestatud“ kirjalike tööülesannete täitmise põhjal. Aastahinde väljapanekul teisendatakse hinnangud viiepallisüsteemi.
- (4) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine trimestri hinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk» või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.
- (5) Õpilasele, kelle trimestri hinne on «puudulik» või «nõrk», kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava (IÕK) või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt kohustuslikud konsultatsioonitunnid antud aines, logopeediline abi, õpiabi) vastavalt vajadusele ja võimalusele, et aidata õpilasel omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- (6) Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmise klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

- (7) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrite hinnetest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- (8) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks pole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
- (9) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- (10) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- (11) Lõikes 6 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

§ 27. Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt «rahuldavad» ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele või eesti keele teise keelena eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- (2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
  - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- (4) Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes:
- 1) on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning
  - 2) on sooritanud aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli

lõputunnistusele kantavad hinded, või milles ta ei ole tõendanud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, tööõpetuses, käsitöös ega kodunduses.

12. jagu

ÕPILASE TUNNUSTAMINE

§ 28. Haridus- ja Teadusministeeriumi kiituskirjaga «Väga hea õppimise eest» tunnustamine

- (1) Kiituskirjaga tunnustatakse I – IX klasside õpilasi.
- (2) I kooliastme õpilast tunnustatakse kooli õppenõukogu otsusel kiituskirjaga «Väga hea õppimise eest», kui tema aastahinded on „5“ või üks „4“ (muusika-, kunstiõpetus, kehaline kasvatus), käitumine eeskujulik või hea.
- (3) II ja III kooliastme õpilast tunnustatakse kooli õppenõukogu otsusel kiituskirjaga «Väga hea õppimise eest», kui tema õppeainete aastahinded on „5“ või kuni kaks „4“ (muusika-, töö- kunstiõpetus, kehaline kasvatus), käitumine eeskujulik või hea.
- (4) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb klassijuhataja.

§ 29. Haridus- ja Teadusministeeriumi Kiituskirjaga «Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines» tunnustamine

- (1) Kiituskirjaga «Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines» tunnustatakse kooli õppenõukogu otsusel IX klassi õpilasi, kes on saavutanud väga häid tulemusi ühes või mitmes õppeaines. Nende õppeainete aastahinne VIII ja IX klassis ja lõpueksami hinne peab olema „5“. Ülejäänud õppeainetes edasijõudmine ja käitumine vähemalt rahuldav.
- (2) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb aineõpetaja.

§ 30. Haridus- ja Teadusministeeriumi kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustamine

- (1) Kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustatakse põhikoolilõpetajat, kui kõigi lõputunnistusele kantavate õppeainete viimane aastahinne ja lõpueksamihinne on «väga hea» ning käitumine «eeskujulik» või «hea».
- (2) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb klassijuhataja ja põhikoolilõpetaja kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustamise otsustab kooli õppenõukogu.

§ 31. Vastseliina Gümnaasiumi tänu- ja kiituskirjaga tunnustamine

- (1) Vastseliina Gümnaasiumi tänukirjaga tunnustatakse Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel silmapaistvalt ühiskondlikult aktiivset õpilast, kelle õppeedukus on võimetekohane ja käitumine vähemalt rahuldav. Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb klassijuhataja.
- (2) Põhikooliõpilast tunnustatakse kooli kiituskirjaga „Väga hea ja hea õppimise eest” I ja II trimestri lõpul, kui tema veerandihinded kõikides õppeainetes on „4” ja „5” või üks „3” (muusikaõpetus, kunstiõpetus või kehaline kasvatus) ning õpilase käitumine on „eeskujulik”, „hea” või „rahuldav”
- (3) Põhikooliõpilast tunnustatakse kooli kiituskirjaga „Väga hea ja hea õppimise eest” III trimestri lõpul, kui tema aastahinded kõikides õppeainetes on „4” ja „5” või üks „3” (muusikaõpetus, kunstiõpetus või kehaline kasvatus) ning õpilase käitumine on „eeskujulik” või „hea” .
- (4) Põhikooli õpilast tunnustatakse kooli kiituskirjaga „Koolikohustuse eeskujuliku täitmise eest” iga trimestri lõpul, kui ta pole trimestri jooksul puudunud koolist ühtegi õppetundi (va juhud, mil õpilane on puudunud koolist kooli esindamise tõttu)

§ 32. Direktori käskkirjaga tunnustamine

- (1) Vastseliina Gümnaasiumi direktori käskkirjaga tunnustatakse õpilasi, kes on maakondlikel aineolümpiaadidel, -konkurssidel ja võistlustel tulnud esimese kolme hulka ning vabariiklikel võistlustel edukalt esinenud õpilasi. Ettepaneku tunnustamiseks teeb klassijuhataja või aineõpetaja.
- (2) Vastseliina Gümnaasiumi direktori käskkirjaga tunnustatakse maakondlikel spordivõistlustel esimese kolme hulka tulnud ning vabariiklikel võistlustel edukalt esinenud õpilasi. Ettepaneku tunnustamiseks teeb klassijuhataja või aineõpetaja.
- (3) Vastseliina Gümnaasiumi direktori käskkirjaga tunnustatakse õpilast mõne muu tunnustust vääriva teo eest. Ettepaneku tunnustamiseks teeb klassijuhataja või aineõpetaja.

§ 33. Vastseliina Vallavalitsuse vastuvõtule kutsumine

- (4) Vastseliina Vallavalitsuse vastuvõtule kutsutakse õpilane, kes on silma paistnud heade ja väga heade tulemustega õppetöös või edukalt esinenud maakondlikel olümpiaadidel ja võistlustel või osalenud aktiivselt klassivälises tegevuses. Ettepaneku tunnustamiseks teeb klassijuhataja, aineõpetaja, huvijuht või õppejuht.

13. jagu**ÕPILASE JA VANEMA TEAVITAMINE NING NÕUSTAMINE****§ 34. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine**

- (1) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, tagatakse täiendav pedagoogiline juhendamise väljaspool õppetunde (konsultatsioonitunnid; pikapäeva või õpiabi rühm).
- (2) Vajaduse korral nõustatakse õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.
- (3) Klassijuhataja korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning püütakse tagada õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavus.
- (4) Kooli kodulehe, õpilaspäeviku ja klassijuhataja abiga tagatakse õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavus õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri. Õpilaste teadmiste-oskuste hinded ja märkused õppe-kasvatustöö kohta on kättesaadavad õpilaspäeviku ja e-Kooli kaudu.

14. jagu**ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED****§ 35. Hariduslike erivajadustega õpilased**

- (1) Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.
- (2) Andekate õpilaste arendamiseks toimuvad ülekoolilised aineolümpiaadid, konkursid, võistlused. Edukamad õpilased suunatakse maakondlikele aineolümpiaadidele, konkurssidele või võistlustele. Andekate õpilaste arendamisel toimub koostöö Tartu Ülikooli Teaduskooliga.

- (3) Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks võib kasutada valikainetele mõeldud tunniressurssi.
- (4) Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib kool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava (IÕK).
- (5) Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse lihtsustatud õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel.
- (6) Iga aineõpetaja viib vähemalt üks kord nädalas läbi ainekonsultatsiooni nii, et see aeg sobiks igale õpilasele. Konsultatsioonitundide graafik koostatakse iga trimestri alguses ja seda kajastatakse kooli infostendil ning kooli kodulehel.
- (7) Klassijuhataja peab arvestust koolikohustust mittetäitvate õpilaste kohta, edastab info õppealajuhatajale ja vajadusel rakendatakse tugimeetmeid.
- (8) Hariduslike erivajadustega õpilastele suunatavaid tugimeetmeid aitab koordineerida kooli HEV õppe koordinaator.
- (9) Käitumisraskustega õpilaste puhul rakendatakse meetmeid, mis on fikseeritud kooli kodukorras.
- (10) Õpilase nõustamise ja õpiabi osutamise eesmärgil toimuvad koolis:
  - 1) õpilaste arenguvestlused;
  - 2) ainealased konsultatsioonid;
  - 3) õpiabi rühmad;
  - 4) pikapäevarühmad;
  - 5) puudulikult edasijõudvatele õpilastele kohustuslikud konsultatsioonitunnid;
  - 6) diferentseeritud hindamine;
  - 7) logopeedi nõustamine ja abi;
  - 8) sotsiaalpedagoogi nõustamine ja abi;
  - 9) kooliväliste spetsialistide nõustamistunnid koolis;
  - 10) abiõpetaja kasutamine õppetundides.
- (10) Tööd HEV õpilastega koolis koordineerib HEV õppe koordinaator.

15. jagu**KARJÄÄRITEENUSTE KORRALDUS****§ 36. Karjääriõpetuse lähtealused**

- (1) Karjäärinõustamisega koolis aidatakse õpilasel arendada teadlikult iseennast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja edasiõppimisevõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjäärioskuste tegemist ja eneseteostust.
- (2) Karjääriõpetuse peateemadeks on:
  - enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel;
  - õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmaõppimine;
  - karjääri planeerimine ja otsustamine.
- (3) Koolis kuuluvad karjääriteenuste süsteemi:
  - erinevate õppimisvõimaluste tutvustamine klassijuhataja tundides ning erinevates ainetundides (eriti ühiskonnaõpetuse tundides);
  - karjääriõpetuse ring;
  - silmaringi laiendamine läbi vastavate messide ning vastavasisuliste ürituste külastamise;
  - õppekäikude korraldamine erinevatesse ettevõtetesse;
  - kohtumiste korraldamine erinevate spetsialistide, teiste koolide esindajate, vilistlastega;
  - maakonna karjäärinõustaja juhendamisel kutsesobivustestide täitmine, õpiplaani koostamine ning rollimängud;
  - Võru Rajaleidja Keskuse spetsialistide karjäärialased õppepäevad koolis.
- (4) Karjääriplaneerimisel kasutatakse koolis nii individuaalseid kui ka grupinõustamisi. Individuaalnõustamisel võib lisaks õpilasele soovi korral osaleda ka lapsevanem. Vajadusel lepitakse kokku korduskohtumine.
- (5) Grupinõustamisel osaleb kogu klass, grupp. Grupinõustamisel tehakse erinevaid teste, rollimänge ja tutvustatakse erinevaid õppimisvõimalusi.
- (6) Koolis nõustavad vastavalt oma pädevustele sotsiaalpedagoog, ühiskonnaõpetuse õpetaja ning ka aineõpetajad ja klassijuhatajad.

16. jagu**ÕPETAJA TÖÖKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED****§ 37. Nõuded õpetaja töökavale**

- (1) Õpetaja kujundab kooli õppekava alusel välja oma töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid võimeid ja kooli materiaalseid ressursse. Töökava seab raamid, kuid ei tohi liigselt piirata õpetaja loovust.

- (2) Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni, õppekäigu või matkana. Töökava koostamine ja arendamine kuulub õpetaja kohustuste hulka.
- (3) Töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- (4) Õpetaja töökavad on vormistatud poolaastase kalenderplaanina.
- (5) Õpetaja töökavas on õppesisu liigendatud ulatuslikumate õppeteemade järgi. Näidatud on olulisemad alateemad, kasutatav õppevara ja lisamaterjal, oodatavad õpitulemused ja nende kontrollimise-hindamise aeg ning meetodid, lõiming teiste õppeainetega, läbivate teemade rakendumine.
Õpetaja võib vastavalt ainespetsiifikale oma töökava täiendada lisaalajaotustega.

ÕPETAJA TÖÖKAVA NÄIDIS:

Töökava

Õppeaine:

Klass:

Aineõpetaja: *(ees- ja perekonnanimi)*

Õppe - nädal	Teema/alateema	Kasutatav õppevara ja lisamater jal	Oodatavad õpitulem used	Õppe- meetodid	Lõiming teiste õppeaine tega, läbivad teemad	Õpitulemuste kontroll ja hindamine	Märkused

- (6) Töökava alusel kavandab õpetaja iga konkreetse õppetunni, kus võimalusel arvestab ka õpilaste individuaalset võimekust. Õppetunni kava koostamise vormi valib õpetaja ise.
- (7) Õpetaja töökava on koostatud tööks kindlas klassikollektiivis. Õpetaja vastutab töökavas ettenähtud terviku õpetamise eest. Töökava on töö üldise planeerimise aluseks, kuid õpetajal on, arvestades konkreetset situatsiooni, lubatud erandina kalduda töökavas planeeritust 10 kalendaarse õppepäeva ulatuses kõrvale. Suuremate kõrvalekallete puhul tuleb töö ümber planeerida.
- (8) Trimestri algul teeb õpetaja oma töökava alusel õpilastele teatavaks õppeaines nõutavad õpitulemused, nende kontrollimise/hindamise aja ja vormi ning kokkuvõtva hinde kujunemise põhimõtted. Samas teeb õpetaja teatavaks konsultatsioonide, järelvastamise ja järeltööde sooritamise korra ja ajad.
- (9) Õpetaja esitab töökava õppealajuhatajale elektroonselt kinnitamiseks enne poolaasta õppetöö algust.

17. jagu**ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD**

- (1) Kooli õppekava koostamine ja arendamine toimub õpilaste ja õpetajate, õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu, kooli ja lastevanemate, kooli omaniku, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostöös riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.
- (2) Kooli õppekava koostamisel ja arendamisel kasutatakse erinevaid töövorme. Parandus- ja muudatustepanekuid võivad esitada kõik õppenõukogu liikmed. Kooli juhtkond esitab uuendatud õppekava õppenõukogule, hoolekogule, õpilasesindusele arvamuse avaldamiseks iga õppeaasta lõpus.
- (4) Kooli õppekava kinnitab direktor. Muudatused hakkavad kehtima järgmisest õppeaastast.
- (4) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.